

Hebreos Jesucristupi kriyiq Hebreo runakunaman karta

Manami yaçhanchikchu mayqanmi kay librutaqa iskribiran nirmapis. Chaqa kay librupiqa manari rimanchu. Piru chaynu katinmapis wakinkunaqa Bernabimi iskribisha kanqa nir yarpunllapa (Hechos 4.36; 13.1-5). Nataq wakinkunaqa yarpunllapa Apolos iskribisha kanqa nir. (Hechos 18.24-25; 1 Corintios 1.12; 3.4-8; 3.22-23). Wakinkunaqami yarpunllapa uk runa iskribisha kanqa nir. Piru mayqan karmapismi kay librutaqa iskribiran uk Israel runa, Jesucristupi kriyiq Israel masinkunapaq (Hebreo rimaq masinkunapaq).

Kay librupimi intrachimanchik imanumi Jesucristuqa kusala mas pudirniyun angelninkunamanta, (1.4-2.18), Moisesmanta (3.1-4.13), chaynulla kurakunamantapis (4.14-5.10; 7.1-28). Chaynullami intrachimanchikpis payqa kusala mas mantakuq nir. Chaynumi kay libruqa intrachimanchik imanumi Tayta Dyusqa mushuq tratuta ruraran runakunata washananpaq nir (8.1-13). Chaynullami intrachimanchikpis uchanchikpaq animalkunata apar altarpis rupachinamantaqa, ashwan Jesucristupi kriyisha uchanchikkunamanta pirdunamanchik nir. (9.1-10.18).

Intrachimanchikpismi Jesucristupi kriyirllana imuraspis kawsanallapapaq (5.11-6.20; 10.19-39).

Chaynumi kay librupiqa intrachimanchikllapa imanu qischakarmapis kriyishanchiknulla shachinakunallapapaq nir. (11.1-12.29). Chaynullami kusa mas shumaq imakunata intrachimanchikpis (13.1-25).

Dyusmi kanaanqa Wamran Jesucristuwan intrachimashanchik

¹ Unay tyimpukunaqami, Tayta Dyusqa rukunchikkunata kusa achka shumaq imakunawan kutir kutir intrachiran. Chaynuqami paypa rimaqninkuna intrachikuranllapa.

² Ashwan kanaan tyimpukunaqami, Dyusninchikqa imatapis intrachimanchikllapa Wamran Jesucristuwanna. Chaqa Dyus nitinmi payqa tukuy ima rikayashanchikkunatapis ruraran. Chaynullami tukuy imatapis payna rikananpaq Dyusqa qusha.

³ Chaymi paylla Dyus kar, intrachimanchikllapa Taytan Dyus kusa allin kar shumaqta llipyarayashanpaqmapis, Dyusta michka mana rikasha kashallapamapis. Chaynulla kusa puytiq rimayninwanmi tukuy imatapis rikar kuytan. Chaymi uchanchikkunamantapis pirdunar shumaqchamaranchikllapa. Chaymantami syilupi Dyusninchik tar mantakuyashanpiqa, allilaw qichqanpina tasha.

Dyuspa Wamran Jesucristuqami angelkunamantaqa tukuy imapi mas

⁴ Jesucristuqami Dyuspa Wamran kar, kusa mas mantakuq, mas yaçhaq karan syilumanta kaq angelkunamantaqa.

⁵ Chaqa Dyusqami, mana mayqan angeltapis kaynu niranchu:

“Qammi Wamray kanki.

Nuqami kananqa Taytaykipaq riqsikani”
nirqa.

Chaynulla manami mayqan angelpaqpis kaynu niranchu:

“Nuqami paypaqa taytan kashaq.

Nataq payqa nuqapa wamray kanqa” nirqa.

⁶ Piru qashan uk iskribikashapiqa, uklayla Wamranta kay pachaman kaçhamushanpaq, kaynu nin:

“Dyuspa tukuy angelnin kaqkunaqa, payta adu-ranqallapa” nir.

⁷ Nataq angelkunapaq-shuypaqa, kaynu nin:

“Angelkunaqami wayra yupayla,

nina ratakuq yupayla karmapis,
sirbimaqniykuna kanqallapa” nir. *

⁸ Wamranpaq-shuypaqa, kaynu nin:

“Dyuslla katkimi, tukuy tyimpupaq mantaku-naykiqa kanqa.

Chaqa qamqa imatapis karanta rikarmi man-takunki”.

⁹ “Qammi allin ruraykunata munanki. Nataq chay mana allin ruraykunataqami çhiqninki.

Chayraykumi nuqa Dyusniki kar akrashur,
kusa masta aligriyachishusha kani tukuy wakinnikikunamantaqa” nir.

¹⁰ Kaynumi ninpis Jesucristupaqa:

---

* **1:7** Angelkuna wayra yupayla nirqami niyanchik dasla maytapis puriq kashanpaq. Chaynulla nina ratakuq yupayla nirqami niyanchik, ninamaqa takshala karmapis dasla rupachikuyta puytin chaynu kashanpaq.

“Qammi Amituy, pachata ima kaqnintinta rurarayki.

Qamllami makikiwan syilutapis rurarayki.

11 Chay rurashaykikunami maydiyaga tukukanqa. Piru qamqami tukuy tyimpu, mana chinqankichu.

Tukuy chaykunaqami raçhpa makwayar llikikan chaynu tukukanqa.

12 Qammi dublanki, imanutaq raçhpata dublanlapa chaynu.

Chaynulla kambyankipismi imanutaq raçhpawan mudakunllapa chaynu.

Piru qamqami, qamlla kanki.

Manami bidaykiqa maydiyapis tukukanqachu” nir.

13 Dyusmi mana mayqannin angeltapis kaynuqa niranchu:

“Tay allilaw qichqaypi,

nuqa chay çhiqnishuqkunata

çhakikipa çhakinman çhuramutiy binsinaykikaman” nirqa.

14 Chaqa tukuyla angelkunaqami wayra yupayla karmapis, Dyusta sirbinllapa. Chaymi sirbiqninllapa katin, Dyusqa kaçhamun washakanaqkunataqa mayqantapis yanapanapaq.

2

Washamaqninchiktami allita kasuypaq

1 Chayraykumi tukuy willamashanchikllapata allita uyakur kasuypaqllapa, Dyusninchikpa nanninmanta amana wakaq tukunallapapaq.

² Unay tyimpumi Dyusqa angelninkunata willaran yaĉhachikutinllapa, pay mantakushannulata kasur, karanlata rurannllapapaq. Chaymi chay yaĉhachikushanllapakunata mana kasur uchakuqkunataqa, chay mantakuy * nishannulla kastigaqllapapis.

³ Nataq kanan tyimpukuna chaynu katinga, ĵimanunari washakashunllapa, chay kusala shumaq washamaqninchik Jesucristuta mana kasur-maqa? Chaqa Amitunchik Jesucristuri puntata wakinkunata intrachiran kay washakayanchik chaypaqqa. Chaymantaraqmi chay uyakuqkuna nuqanchikkunata willar intrachimaranchikllapa.

⁴ Chaynulla chay uyakuqkunataqa, Dyus munashannulla Santu Ispiritu yanapatin kusa dispantakaypaqkunata, mana ruraypaq shumaq imakunata, milagrukunata ima ruraran. Chayna chay rurashanllapakunapaq, Tayta Dyusmi rurachisha nir kriyirqa, yaĉhanchikllapa Jesucristupis chiqapta washamanchikllapa nir.

Jesucristumi pachaman shamur runakuna yu-pay tikrakan

⁵ Dyusqami maydiya shamuq mushuq pachapaq parlayanchik chaykunataqa, manami angelkunatachu qusha rikananllapapaqqa.

⁶ Ashwanmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin:

“ĵImataq runaqa paypaq yarpunaykipaqqa?

ĵImataq kawsaq runaqa llakipanaykipaqqa?

---

* **2:2** Chay mantakuy nirqami, rimayanchik unay Moisés mantakushankunalapaq. Rikashun Hechos 7.53, Gálatas 3.19.

7 Ashwan rurarmaqami, angelkunamanta uk ratulapaq ikikaqnin yupay kananpaq rurarayki.

Piru chaynu katinmapis, kusala shumaq imana kananpaq tikrarayki.

8 Chaymi tukuy imatapis, payna çhakinpi çhurakuq yupay rikananpaq qurayki” nir.

Chaynu katinga tukuy imata çhakinpi çhuraq yupay tukuy imata rikananpaq nirqami, Dyusqa mana tukuy imakunatapis chaynulaqa dijaranchu. Piru chaynu katinmapismi, runataqa manaraq rikayanchikchu tukuy imata rikaqtaqa.

9 Chaqa yaçhashanchiknumi, uk tyimpuqa Jesusqa runakuna yupay tikrakin, Dyusqa uk ratulapaq angelkunapa ikillan kaqninta yupay rikaran. Chaqa Dyus munamarninchikmi paytaqa dijatin, chay uraqa kusata qischakar tukuyapaq wanuran. Chaynu karmi kusata alabakar, kusa shumaqtana kurunakusha.

10 Tukuy imakunami kan Dyuspaqqa. Chaqa payraykumi tukuy imapis kan. Chaymi payqa, tukuy wamrankuna chay kusa shumaq mantakunan Luryanpi kananta munaran. Chayraykumi Wamran Jesucristuta kay pachaman kaçhamuran, tukuy runakunapa uchanllapapaq wanunanpaq. Chaymi Jesucristuqa, Dyus munashannullata rurakusata qischakar kumpliran, tukuy washakasha kananllapapaq.

11 Chaqa tukuyllari uk taytalamanta kanchikllapa, washakuq chay, chaynulla paypa kaqkunapis. Chaynu kashallapami Dyuspa Wamran Jesusqa, mana pinqakunchu kriyiq masiykuna

kankillapa nimayninchikllapataqa.

¹² Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapiqa Jesucristo kaynu nin:

“Qampaqmi parlashaq kriyiq masiykunata.

Chaynulla tantakashakunapa

chaypinllapapipis alabar takichishayki” nir.

¹³ Chaynullami ninpis:

“Paypimi nuqaqa kunfyakashaq” nir.

Qashan uk pachapiqa kaynu nin:

“Kaypimi nuqaqa kani,

Dyus wamraykunata qumashankunawan”
nir.

¹⁴ Ya chashanchiknu uk ayllumanta kaqkunapa wamrankunaqa uk aychalamanta, uk yawarllamanta. Chaynumi Jesucristupis nuqanchikkuna yupay aychayjun, yawarniyjun karan. Chaynu karmi pay wanurqa, binsiran chay wanuchikunanpaq pudirniyjun kaq dyablutaqa.

¹⁵ Chaynumi washaran tukuyta, nasishanmanta-pacha wanunanllapapaq manchakur kawsaqkunataqa.

¹⁶ Chaqa chiqaptami Jesucristuqa mana angelkunata washaqchu shamuran. Ashwanmi Abrahampa ayllunmanta kaqkunata washaq shamuran.

¹⁷ Chaynu karmi Jesucristuqa tukuy imapi nuqanchikkunanu karan. Piru Tayta Dyusta kusa allita kasuq karmi, nuqanchikkunata munamarninchik Dyuspa naypanman qimikaran kurakunapa mantaqnin yupay. Chayna kruspi wanushanrayku Tayta Dyusqa uchanchikkunata pirdunamaranchikllapa.

18 Chaynulla, imanutaq Jesucristuta kusala saqra imakunapi dyablu rikarichinatinmapis payqa shachinakuran. Chaymi mayqanpis kanan, pay munashanta rurar qischakar imakunapi rikariqkunamatapis, yanapayta puytin.

3

Jesucristumi Moisesmantapis mas mantakuqqa

1 Kusa allinla kriyiq masiykuna, Tayta Dyusmi qamkunata akrashushallapa paypa wamrankuna kanaykillapapaq. Chaymi nuqanchikkunaqa rimanchikllapa Tayta Dyus, Jesucristuta kaçhamuran pay kurakunapa mantaqnin kananpaq nir. Chayrayku ashwan Jesucristulapina yarpukushunllapa.

2 Chaqa Tayta Dyus munashankunalata kay pachapi rurananpaq Jesucristuta kaçhamutinqa, payqa karanlata ruraran. Chaynullami Moisespis imatapis karanlata kusa shumaqta ruraran Israelmanta kriyiqkunawanqa.

3 Piru Jesucristutaqami masta Moisesmantaqa kasunapaq allin. Chaqa imanutaq uk wasi ruraq-mantaqa wasi rurashanmanta masta rispitanchik, chaynumi Jesucristutapis masta kasuyapaq Moisesmantaqa.

4 Tukuy wasikunatami mayqan ruratin rurakan. Piru Tayta Dyusmi tukuy imatapis rurasha.

5 Chaynullami Moisespis Dyusta sirbiq kar, Israelmanta kriyiqkunawanqa tukuy imatapis karanlata ruraran. Chaymi uk tistigu yupay intrachimanchik maydiyaqami Jesucristo shamuyanqa nir.

⁶ Piru Jesucristuqami Dyuspa Wamran kar, kusa allinla karan Dyuspi kriyiqkunawanqa. Chayna nuqanchikkuna paypi kriyishanchikrayku, paypa wasin yupay kanchikllapa. Chaymi paymanta mana chiqanchakarchu aligrila kunfyakashunllapa Amitunchik shamur pullakur apamanallapakaman.

Imanumi Dyuspi kriyiqkunaqa samanqallapa

⁷ Chayraykumi Dyuspa Santu Ispiritunqa kaynu nin:

“Kanan diya qamkuna, Dyus nishankunata uyakurqa,

⁸ kriyinaykillapamanta ama anku shunquqa tikrakankillapachu,

imanutaq wakinkuna Dyuspa kuntran tikrakar,

ukman mana allinkunata chunllaq lugarpi ruraranllapa chaykuna yupayqa.

⁹ Chaypimi michka kwarinta añuta paykunawan kar kusa allin imakunata rurasha katiymapis,

unay rukuykillapakunaqa munashankunata ruraranllapa. ✧

¹⁰ Chayraykumi chay tyimpu runakunawanqa piñakuray.

Chaymanta kaynu niray: ‘Shunqunllapa-piqami chinqasha yupayna purinllapa.

Chaynulla chay nishaykunata yaçhachitiymapis, mana kasumaranllapachu’.

¹¹ Chaymi, piñakurqa kaynu nir juraray:

✧ 3:9 Sal 95.7-11; Nm 14.1-12, 20-23

‘Manami yaykunqallapachu samanallapapaq arnishay pachamanqa’ nir”.

12 Kriyiq masiykuna, kuytakarllapami, ama shunquykillapata ankuchankillapachu. Chayna chiqap kawsaq Dyusmantaqa ama chiqanchakanaykillapapaqchu.

13 Ashwanmi uknikillapa uknikillapa waran waran animachinakunkillapa. Chay iskribikashakunapi kanan niyan chaykunata allita intrakarllapaqami, qamkunaqa mana dasqa ingañakankillapachu. Imanupiqâchi ingañakar shunquykillapata ankuchar, Dyuspaqqa mana allinta rurayankillapa kanqa.

14 Chaqa Jesucristo pullakumanapaqqami, imanutaq chayraq kriyiq qallarir allita paypi kriyiranchik chaynulla, maydiya tukukanan tyimpu çhamunankamanpis allita kriyiyapaq.

15 Chaqa chaynupaqmi iskribikashakunapi kaynu nin:

“Kanan diya qamkuna, Dyus nishankunata uyakurqa,
kriyinaykillapamanta ama anku shunquqa tikrakankillapachu,
imanutaq chay mana allinkunata ruraranllapa chaykuna yupayqa” nir.

16 Yaçhashanchikllapanumi, Moisés Egiptumanta runakunata llugshichimuran. Chaymi chay llugshichimushanllapa chaykunaqa, Amitunchik nishankunata uyakusha karmapis mana kasuranllapachu.

17 Chaynulla chay chunllaq lugarkunapimi, kwarinta añuta mana kasukur imami uchakur tayarmapis wanuranllapa. Chaynu

uchakushanllapapaqmi Dyusninchikqa piñakuran.

¹⁸ Chaymi payqa jurar niranpis, mana kasukushanllaparaykushi paykunaqa, samachinanpaq arnisha pachamanqa mana yaykuyanqallapachu nir.

¹⁹ Chiqaptaqami paykunaqa, Amitunchikwan mana pulla shumaq kaytaqa puytiranllapachu. Chaqa manari kasukushachu karanllapa.

4

¹ Dyusmi nuqanchikkunatapis pay kayashanman yaykur pullan samanapaq arnimanchikllaparaq. Chayrayku kusata kuytakaypaqllapa. Kuytawkish imanupi qamkunamanta ukllaqa mana pullanqa katkillapachu.

² Chaqa nuqanchikkunamatapismi willamashanchikllapa imanumi washakayashunllapa nir, imanutaq paykunata willaranllapa chaynulla. Piru paykunataqa michka uyakusha katinllapamapis, manami sirbiranllapachu. Chaqa manari kriyiranllapachu chay washakananllapapaq willashanllapapiqa.

³ Piru nuqanchikkunaqami, kriyishanchikllaparayku Dyus samachimanallapapaq arnimashanchikllapa karan, chaymanqa yaykunchikllapa. Nataq Dyusqami chay unay mana kasukuqkunapaqqa kaynu niran:

“Piñakurqa kaynu nir juraray:

Manami yaykunqallapachu samanallapapaq arnishay pachamanqa” nir.

Piru Dyusqami samashana karan, tukuy imakunata rurar tukchishana kar.

⁴ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapiqami, uk pachapiqa chay syiti diya kaqpaqqa kaynu nin:

“Dyusmi tukuy imata rurashana karqa, chay syiti diya kaqpiqa samaran” nir.

⁵ Qashanmi chay iskribikashakunapiqa uk pachapi kaynu nin:

“Manami yaykunqallapachu samanallapapaq arnishay pachamanqa” nir.

⁶ Piru faltanllaparaqmi wakinkunaqa chay samanallapapaq pachaman yaykunanpaqqa. Chaqa chay mana kasukushanllaparaykumi, mana yaykuranllapachu chay washakananllapapaq puntata uyakusha chaykunaqa.

⁷ Chayraykumi Dyusqa qashan akrasha uk diyata. Chayqami “Kanan diya”. Chaytaqami willamashanchikllapa unay may tyimpumantaraq. Piru Davidqami unay iskribikashakuna nishannulla kaynu niran:

“Kanan diya qamkuna, Dyus nishanta uyakurqa, kriyina ykillapamanta ama anku shunquqa tikrakankillapachu” nir.

⁸ Nishaykillapa: Josué, Israel runakunata chay samana pachaman yaykuchir samachishana katinga, Dyusqami manana rimanantachu uk samana diyapaqqa.

⁹ Chaynu katinga, kanraq-ari uk samanapaq diyaga, Dyuspa wamran kaqkunapaqqa.

¹⁰ Chaqa mayqanpis Dyus samachinanpaq chay arnishan pachaman yaykuqqa, unay rurayashankunata dijaq yupayna saman,

imanutaq Dyus tukuy imata rurarqa samaran chaynulla.

¹¹ Chayraykumi shachinakur chay shumaq samana pachaman yaykunapaq yarpushunllapa. Chayna ama mayqanpis chay mana kasukuq yupayqa kanallapapaq.

¹² Chaqa Dyuspa rimayningami chiqapta kawsaq kar riman. Chaymi imanutaq uk ispadamaqa kada ladunman filuyjun kar das kuchukun, chaynumi Dyuspa rimayninpis das allita intrachikun. Chayna runakunapa yarpuyinman, shunqunman, tullunman, ñutqunkunaman imapis dasla ratakun. Chaynu karmi runakuna yarpuyashanta, ruranayashanmatapis tantar yaçhan.

¹³ Tukuy ima rurakashakunaqami, Dyuspaqqa shutillapi kanqa. Chaymi tukuy imapis payman-taqa mana pakapllaqa kanqachu. Chaqa tukuymi naypanpi kashallapa, rikar yaçhamanchikllapa.

Jesucristumi qischakashanrayku Dyusman mañakur imapipis yanapamanchik

¹⁴ Jesucristumi Dyuspa Wamranqa. Paymi kurakunapa mantaqnin karna, Dyusman imapipis mañakur yanapamanallapapaq syilumanqa risha. Chayrayku pay tukuy nimashanchikkunapi allita kriyishanchikku-namantaqa, ama chiqanchakashunllapachu.

¹⁵ Chaqa Dyuspaq kusa shumaqta yaçhachimarninchik payman mañakuq kuraqami, imanula kashamapis llakipamayninchikta puytin. Chaynulla nuqanchikkunata yupay

uchakuchinaranllapa ima. Piru payqami mana imalapipis uchakuranchu.

¹⁶ Chaymi pay kurakunapa mantakuqnin kar nuqanchikkunapaq mañakutinga, kusalata kunfyakar llakipakuq Tayta Dyusman qimikar mañakushunllapa. Chayna nuqanchikkunata munar llakipamarninchik, tukuy ministishanchikkunapipis yanapamanallapapaq.

5

¹ Tukuy kurakunapa mantagninkunataqami, runakunamanta akranllapa. Chayna Dyusman pay qimikar runakunapaq mañakunanpaq, chaynulla ufrindanta çhurananpaq, runakuna uchanpaq nir animalkunata apashanta wanuchinanpaq ima.

² Chaqa kurakunataqami, uchayjun runakunamanta akranllapa. Chaymi mayqantapis mana yaçhaq kaqkunata, mana allinta rurashanrayku chinqasha yupay kaqmatapis, llakipayta puytin.

³ Chaynami paypis chaynu kar, Dyuswan shumaqna kananpaqqa, paypa uchanpaq, chaynulla ukkunapa uchanpaqmapis, animalkunata wanuchiyanga.

⁴ Manami mayqanpis chaykunata rurananpaqqa payllaqa akrakanchu. Ashwan Dyusmi chaynu kananpaqqa akran, imanutaq kura Aaronmataqa chaynu kananpaq akraran chaynulla.

⁵ Chaynullami, Jesucristupis mana payllachu kurakunapa mantagnin kananpaqqa akrakaran. Ashwan Dyusmi chaynu kananpaqqa akraran. Chaqa paymi kaynu niran:

“Qammi Wamray kanki.

Nuqami kananqa Taytaykipaq riqsikani” nir.

⁶ Qashanmi iskribikashakunapi uk pachapipis, kaynu niran:

“Qammi tukuy tyimpupaq kura kanki,

imanutaq Melquisedec kaq chaynulla” nir.

⁷ Piru Jesucristo kay pachapi karllaraqgami, kusa jwirtita rimar, llakir waqar ima Dyusman mañakuran, wanunanpaq chaymanta washayta puytin nir. Chaymi payqa Dyus nishanlata ruraq katin, Dyusqa uyar yanaparan.

⁸ Jesucristo, Tayta Dyuspa Wamran kar, mana qischakaq karmapis kay pachaman shamur qischakaran. Chaynu qischakar imami intrakaran imanumi uk runa, Dyusta kasushanrayku qischakan nir.

⁹ Chaynu qischakarmapis Dyus munashankunata tantar rurashana karqami, wanuran nuqanchikkunata washamanallapapaq. Chayna payrayku Dyus nishanta kasuqkunapis, tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq.

¹⁰ Chaymi imanutaq unay Melquisedecmaqa Dyuspa kusa shumaq kuran kaq, chaynulla kananpaqmi Dyusqa Jesucristutapis akraran.

Kriyishaykillapamantakish chiqanchakatkillapa

¹¹ Chay willashuyashayllapa chaypaqqami, kusa achkaraq kan parlanapaqqa. Piru qamkuna mana das intrakaq katkillapami mana imanupis willashuyllapata puytinichu.

¹² Qamkuna kriyishaykillapaqami unayna. Chaymi qamkunana ashwan yaçhachikuqkunaqa

kankimanllapa. Piru Amitunchikpa shumaq rimaynintaqami, qashan manyaq willashunanllapata ministinkillapa. Chaqa qamkunaqami mana yaqqa das intrakaqkunapaq tikrakashaykillapa. Nishaykillapa: Byiju runakunami tukuyla mikuykunata puytin mikuyta, chaynulla imakunatapis riqsiyta puytin ima. Piru uk taksha wamrituqami, lichilata upyan, chaynulla manaraq imalatapis riqsinchu. Chaynumi ashwan qamkunaqa, chay byiju runakuna yupay kanaykillapamantaqa, chay lichita upyaq wamritukuna yupay kankillapa.

¹³ Chay nishushayllapanu, mayqanpis lichilata upyaqkunaqami, uk ñuñuq wamritu yupay. Chaynumi qamkunapis chay wamritukuna mana imatapis yaĉhanllapachu chaykuna yupay karllapa, mana yaĉhankillapachu imami allin, mana allin ruranaykillapapaq nirmapis.

¹⁴ Nataq tukuy mikuykunaqami, byiju kaq runakunapaq. Chaqa paykunaqari ukkunata rikar willan imanu tukusha nirmapis. Chaynulla yaĉhanllapa imami allin, mana allin nirmapis.

6

¹ Chayraykumi ashwan byiju runakunana yupay kanallapapaq yarpushunllapa. Yaĉhashanchikllapana chay punta kashanchiknu tukuy tyimpupaq wanunapaq chaykunataqa manana ruranapaqchu nir. Chaynulla Jesucristupaqmi yaĉhakushanchikllapana imanu imanu paywan kashunllapa nirmapis. Piru chaynu katinmapismi, ama chaykunalatachu rurashunllapa. Ashwanmi Dyus masta

intrachimanayanchik chaykunatapis, intrakarna kawsashunllapa.

² Unayqami yaĉhakushanchikllapapis imanumi shutikushun, imanumi kriyiq masinchikkunapa ananman makinchikta ĉhurashun, imanumi kawsamuyashunllapa, imanumi maydiyaqa Amitunchik tukuyta rikar yaĉhamayashunllapa nir ima. Piru amami chaykunalapaqqa yarpushunllapachu.

³ Ashwanmi unay yaĉhakushanchikkunamantapis, Dyus masta yaĉhachimayanchikllapa chaykunatapis pay nitin yaĉhakuypaq.

⁴ Nishaykillapa: Wakinqami tutaparaqllapi yu-pay karanllapa. Chaymi Dyusqa intrachiran yarpuyinllapapiqa kusa shumaq achkillapi yu-pay kananllapapaq. Chaynulla Dyusmi shumaqta yanapar Santu Ispirituntapis quran.

⁵ Dyus nishankunata rurarmi, shumaqta taranllapapis. Chaynulla Dyuspa pudirninwanmi, maydiyaqa shumaqtana uk pachapiqa kawsananllapapaq karanllapa.

⁶ Chaynu kananllapapaqqami kusala shumaq kasha. Piru chaynu kananpaq kayarllapamapis, ashwan Jesucristumanta chiqanchakaranllapa. Chaymi chaynu tukurllapaqa, Dyuspi manana kriyinar, paymanqa manana qashan tikrakaytaqa puytiranllapanachu. Chayrayku, amami nuqanchikkunaqa chaynuqa kashunllapachu. Chaqa paykuna chaynu mana allinkunata rurari maqa, Dyuspa Wamranmantaqa burlakar qashan kruspi klabaq yupayna karanllapa.

⁷ Tukuymi imanutaq pachamaqa, tamya

ishkimutin shuqur chakichin, chay yupay. Chayna trabajaqkunapaq kusa shumaqta puqutingami, Dyusqa shumaqta rikar bindisin.

⁸ Piru imanupi chay pachapi ayaq qirukuna puqutin, manaqa kasha ima winatinga, chay pachaqa mana sirbiyanqachu. Chaymi Dyusqa mana allinpaqchu rikayanqa. Chaynulla chaykunataqami rupachikayanqa.

⁹ Piru chaynu rimarmapis kriyiq masiykuna, nuqakunaqa kunfyakanillapa qamkunaqa mana chaynuchu kankillapa kanqa nir. Chaymi manana chaynu karqa, tukuy tyimpupaqna washakankillapa.

¹⁰ Chaqa Dyusqami kusa allinla kar, paypi kriyir ukkunata munar imanu yanapashaykillapata, imanu kanankaman rurayashaykillapatapis, manami qunqanqachu. Chaymi chaykunata rurarqa, kusa allin kaqkunalata rurankillapa.

¹¹ Piru qamkunaqami uknikillapa uknikillapa chayllata imatapis ruranaykillapata munani. Chayna chayta rurarllapanaqa yaçhayankillapana kanqa, maydiyayaqa imata aypayankillapa kanqa chay, chaynulla imanu washakayankillapa kanqa chayqa, chiqapta kumplikayanqa nir.

¹² Manami munanillapachu qilla kanaykillapataqa. Ashwanmi munanillapa, qamkunapis chay wakin kriyiqkuna kanankaman Dyuspi kriyir, payrayku shachinakurmapis arnishankunata shumaqta aypar kawsanllapa, chaynu kanaykillapata.

¹³ Unaymi Dyus, Abrahamwan uk tratuta rurarqa, payllapaq juraran. Chaqa manari ima

ukpis paymanta kusa mas puytiqqa karanchu. Chaymi mana ukpaqqa juraranchu.

¹⁴ Kaynu nirmi juraran: “Nuqami kusata bin-disishayki. Chaynulla nuqami qammanta kaq aylluykita kusata achkachashaq” nir.

¹⁵ Chaynu Tayta Dyus, Abrahamta arnitingami, payqa mana ukmanta yarpupakur imachu yarakuran. Chaymantaraqmi Tayta Dyus arnishantaqa, Abrahamqa rikaran.

¹⁶ Nishaykillapa: Runakuna imatapis ruranan-paqqami juranllapa uk paymanta kusa mas puytiqqa shutinpi. Piru chaynu jurarqami, manana qashan qashanqa juranmannapischu.

¹⁷ Chaynu katinga, Dyusqami allita intrachimanayaranchikllapa, mayqankunami chay tratuta rurashantaqa aypayanqa nir. Chaqa payqami arnimarninchik tratu rurashanmantaqa, mana pitilamatapis kambyarchu qumashun. Chayraykumi payqa payllapaq jurar arnikuran, karanlata imatapis qumanallapapaq.

¹⁸ Chaynumi Dyus chay arnimashanchikmanta, chaynulla jurashanmantaqa, mana imapis kambyakayta puytinchu. Chaqa Dyusqami mana llullakuyta puytinchu. Chaymi paymantaqa imatapis karanta aypayta puytinchik, tukuy paywan kar washakaqkunaqa. Chaynulla paypimi kunfyakanichik washamaqninchikllapa nir.

¹⁹ Chaymi Jesucristupi kriyishanchikllaparaykuqa kusalata kunfyakanichikllapa

imanutaq anklamaqa * barkuta mana dijanchu maylawta rinanpaqmapis chaynumi pay yana-pamashallapa mana chiqanchakashunllapachu nir. Chaynuqami Dyusta adurananllapa wasipi, Santu kwartuman yaykunapa punkunpi rakta raçhpa warkuraq chaytaqa, pasayta puytinchikna paywan tarinakunapaqqa.

²⁰ Chaynullami Jesucristuqa Santu kwartuman yaykuran nuqanchikkunapaq Dyusman mañakunanpaq. Chaqa payqami tukuy tyimpupaq mantakuq kuranchikllapana kar, Melquisedec yupayllana karan.

7

Melquisedecqami mas mantakuq kura karan

¹ Kay Melquisedecqami, unayqa Salem pachapa mantakuqnin kaq. Chaynulla payqami unaq syilupi Dyusninchikpa kuran kaq. Paymi, Abraham chay mantakuq kuntraqninkunawan maqanakur binsisha tikrakamuyatin, rir tarir bindisiran Abrahamtaqa.

² Chaymanta Abrahamqa dyis partin kaqmanta ukta quran, chay kuntraqninkunata ganar imankunata aypashanmantaqa. Nishaykillapapis: Chay shuti Melquisedecqami, rimayninchikpiqa munan niyta “Kusa allita

---

* **6:19** Anklaqami kusala llashaq jyirru manaqa kusala llashaq rumi. Chaymi sirbin yaku ruriman asintar allila aypakutin, barkuta ama wayra wakman kayman sunsunulla purichinanpaq. Chaynumi nuqanchikkunapis Jesucristupi kriyishallapaqa, payqa uk ankla yupay purichimanchik munashanlatana rurar kawsanallapapaq.

mantakuq” nir. Nataq Salem-shuypaqa rimayn-
inchikpiqa munan niyta “Shumaqchakuq” nir.
Chaymi paypa pwiblun Salem kashanrayku,
payqa “Shumaq mantakuq” kaqpis.

³ Piru manami yaĉhanchikchu Melquisedecpaqa
mayqanmi karan taytan, mayqanmi maman
karan nirmapis. Chaynulla mana yaĉhanchikchu
ima ayllumantami karan, imanumi nasiran,
imanumi wanuran nirmapis. Chaynumapismi
payqa, Dyuspa Wamran yupay tukuy tyimpupaq
kurana.

⁴ Kananqa rikayllapa imanumi Melquisedecqa
karan nirmapis. Paytami unay rukunchik
Abrahampapis dyis parti kaqmanta ukta quran,
maqanakuyipi wakin mantakuqkunata ganar
imankunata kitashanmanmatapis.

⁵ Dyus nitinmi Moisesqa kaynu nir mantakusha
karan. Chaymi chay mantakuyqa niq: Runaku-
naqashi tukuy iman kaqkunamantaqa, dyis par-
timanta ukta qukuyanqallapa nir. Chaynulla
niqpis: Levipa ayllunmanta kura kaqkunala ay-
panqallapa nir. Chaynutaqami, tukuy runakuna-
manta Abrahampa ayllunmanta katinllapamapis
aypaqllapa.

⁶ Piru Melquisedec mana Levipa ayllunmanta
kasha katinmapis, Abrahamqami iman kaqman-
taqa dyis partimanta ukta quran, Dyus michka
payta imakunata arnisha katinmapis. Chayman-
tami Melquisedecpis, Abrahamta bindisiran.

⁷ Yaĉhashanchikllapanu, chay bindisiq chayqami,
mas bindisikaq chaymantaqa.

⁸ Kay pachapiqami Levipa ayllunmanta kura
kaqkunala, chay dyis parti kaqmanta ukta

aypanllapa. Piru maydiyaqami wanuyanqallapa. Nataq Dyus nitin iskribikashakunapiqami, Melquisedecpaqqa riman, payqa kawsayanraq nir.

⁹⁻¹⁰ Yaĉhashanchikllapanu, Abrahammi Melquisedecman qimikatin bindisiran. Chaymi bindisishanrayku chay dyis parti iman kaqmanta ukta quran Melquisedectaqa. Chaynu qukutingami chay paymanta ayllunkuna kananpaq kaq Levikunapis qukusha yupay kayaq, michka manaraq nasisha kayarmapis.

Jesucristumi Melquisedec yupaylla kuraqa

¹¹ Levipa ayllunmanta kaq kurakunaqami, Israel runakunata Dyus nitin, Moisés mantakushankunata yaĉhachiranllapa. Chaynu yaĉhachitinllapamapis, manami uchanllapakunamanta washakayta puytiranllapachu runakunala kashanllaparayku. Chayraykumi Jesucristo tukuyta llakipar washamanallapapaq, kura Melquisedec yupaylla rikarimuran. Manami Aaronpa ayllunmanta kura yupaychu karan. Chaqa Levipa ayllunmanta kaq kurakuna washamanapaq kasha katingami, Jesucristuqa mana mushuq kura kananpaq shamunantachu washamanallapapaqqa.

¹² Jesucristumi shamurqa mushuq kuranchikllapa karna, Dyus nitin Moisés mantakushankunata yaĉhachimaranchikllapa. Chaymi chay mantakuykunamantaqa, Jesucristo yaĉhachimashanchiktana kusa mas allita kasuypaqllapa.

13 Chaynulla Amitunchikpa chay iskribishankunapi nishannulla, Jesucristuqami mana Levipa ayllunmantachu karan. Ashwanmi payqa uk ayllumanta rikariran, kurakuna michka mana chay ayllumanta kasha katinmapis.

14 Chaqa yaçhashanchikllapanu, Amitunchik Jesucristuqami Judá shutiqpa ayllunmanta karan. Piru tukuy chaypaqqami, Moisesqa mana imalatapis chay ayllupaqqa rimaranchu, chay paymantami uk mushuq kura ima rikariyanqa nirmapis.

15 Chayraykumi yaçhanchikllapa Jesucristo chay mushuq kura rikarimusha chayqami, Melquisedec yupaylla nir.

16 Chaynulla chay mushuq rikariq chayqami, mana mantakuykuna nishannulla Levipa ayllunmantachu karan. Chaqa payqami tukuy tyimpupaq manana wanunanpaq kar, ashwan kurana kananpaq numrakasha.

17 Chayraykumi paypaq Dyusqa kaynu nin:
“Qammi tukuy tyimpupaq kura kanki,
imanutaq Melquisedec kaq chaynulla” nir.

18 Chaynu katinqami, chay unay mantakuykunaqa litala yupay kar, mana mayqantapis uchankunamanta kusa allinpaq tikrayta puytiranchu.

19 Chaqa Moisespa mantakuyninqami mana imamantapis shumaqchamaqninchikchu. Ashwan chay mantakuypa lugarninqami kan uk washakanapaqqa. Chaymi payrayku Dyusman qimikayta puytinchik.

20 Kaypaqqami, Dyusqa jurar arnimaranchikllapa. Nataq wakin kurakunaqami mana jurar imachu numrakaranllapa.

21 Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu nin:

“Amitunchik jurarqami,

pay nishantaqa mana kambyayta puytinchu.

Chaqa ninmi: ‘Qammi tukuy tyimpupaq kuraqa kanki, [imanutaq Melquisedec kaq chaynulla]’ nir”.

22 Chaynu kananpaqmi Tayta Dyus juraran. Chaynami nuqanchikkunawan mushuq tratuta rurasha kar, Moisés mantakushanmanmatapis Jesucristo kura kashanrayku puytin kusa shumaqta yanapamayninchikta.

23 Nataq wakin kurakunaqami kusa achka karllapamapis wanutinga, paykunapa lugarninga ukkunana kaqllapa.

24 Piru Jesucristo mana wanuq katinmi, pay kura kashanmantaqa, manana qashan ukman kuraqa kanqanachu.

25 Chayraykumi tukuy tyimpupaq Jesucristuna washayta puytin, mayqankuna Dyusman qimikaqkunataqa. Chaqa payqari tukuy tyimpupaq kawsan. Chayna Dyusman pay mañakunanpaq qimikaqkunapaqqa.

26 Chayraykumi ministiyashanchikkunapiqa Jesucristo yanapamanchik. Chaqa Jesucristuari kurakunapa chiqap mantaqninga. Manami ima mana allintapis ruraranchu. Chaynu karmi uchayjun runakunawan kawsarmapis, payqa mana uchakuranchu. Chaymanta unaq syilupi Taytan kayashanmanpis çhar, kusa mas riqsikashapaq tikrakan.

27 Manami chay wakin kurakunapa mantaqninkuna yupaychu. Chaqa wakinkunaqami

waran waran uchakushanllapapaq animalta ufrinda nir wanuchinllapa. Puntataqami paykunapa uchankunapaqraq chaytaqa ruran. Nataq chaymantaraqmi wakin runakuna uchakushanllapapaqqa chayta ruranllapa. Piru Jesucristuqami, chay animalkunata ufrindapaq wanuchinllapa chaynu, paylla uk kutila wanuran uchanchikllapamanta washamanallapapaqqa.

²⁸ Nataq Moisespa mantakuyninkunaqami, Dyusman mañakunanpaq kurakunapa mantaqnintaqa numraranllapa uchayjun runakunamanta. Chay mantakuykunamanta ikitaraq, Dyusqa jurar Wamrantaqa numraran paypa rimaqnin kurakunapa mantaqnin kananpaqqa. Chaqa payqari tukuy tyimpupaq kusa allinla kar mana uchayjun imalamapischu.

8

Jesucristumi mushuq tratuta ruraq chayqa

¹ Chiqaptaqami chay parlayashanchikllapa chaypaqqa, yaçhanchik chiqapta kan uk kusa allita Dyuspaq willamaqninchik kura nir. Payqami, Dyus syilupi mantakuyashan allilaw qichqanpi tasha.

² Chaymi chay maypiçi Dyus kashanpi, payqa kusa allin rimaqnin kurakunapa mantaqnin kar sirbikun. Chaqa chay chiqap tanan lugartaqari paylla Amitunchikqa rurasha, mana runakunachu.

³ Dyuspaq tukuy kurakunapa mantaqnintaqami, numranllapa ufrindakunata çhurar animalkunata wanuchinanllapalapaq. Chayraykumi Jesucristo kurakunapa

mantaqninna karmapis, ufrindapaq imalataqa wanuchi q yupay, Tayta Dyusta qunanpaq karan wanurqa.

⁴ Pay kay pachapi karqami, mana Levipa aylunmanta kaq kurachu kanman. Chaqa kay pachapiqari imanutaq Moisespa mantakuynin niran chaynulla, kurakunaqa kan ufrindakunata çhurananllapalapaq.

⁵ Nataq Jesucristuqami, unaq syilupi Dyusta adurananllapa wasipi tasha sirbikuyan. Chaynu katingami, kay pachapi kurakuna sirbikur adurananllapa wasiqa, intrachimanalapaq imanumi unaq syilupipis Dyusta adurananllapa wasipiqa sirbikun, nir. Chaqa Dyusqami, Moiestaqa willaran payta adurananllapa tuldu wasitaqa rurananpaq kaynu nir: “Allitami intrakanki: Imanutaq chay sirkamanta willar rikachishuray, chaynullatami chay tuldu wasitaqa ruranki” nir.

⁶ Nataq Dyuspaq kusa allin kuranchik Jesucristuqami, chay kurakuna rurananmantaga kusa mas shumaqta imatapis ruran. Chaqa kusala shumaq tratuta rurarmi, Dyuswan runakunataqa pullachasha. Chaynulla kusala shumaq imakunatari arnikushamapis.

⁷ Piru Israel runakunawan tratuta rurashanllapakuna, kusa allin tratu kasha katinga, manami allin chu kananta qashan uk tratuta rurananllapapaqqa.

⁸ Piru chay runakuna mana allinkunata ruraqta rikarqa, Tayta Dyusqa kaynu niran:

“Uk diyami kanqa, Israel runakunawan, Judá runakunawanpis uk mushuq tratuta ruranaypaq.

⁹ Kay mushuq tratuta rurayani chayqami, mana chayllachu kanqa, chay unay rukunkunawan tratuta rurashaywanqa.

Piru nuqa michka makinmanta aysakuq yupay chay Egipto pachamanta llugshichimusha katiymapis, chay tratu rurashaykunata mana kasutinmi paykunalata dijaray.

¹⁰ Piru Israel runakunawan kay mushuq tratuta rurayani chaymanta unaykaqmantaqa, kaynumi kanqa nini:

Nuqami mantakuyniykunata yarpuyninpi çhurashaq, chaynulla iskribishaq shunqunkunapi, nuqata kasumar kawsananllapapaq.

Chayna nuqami Dyusnin kashaq. Chaynulla paykunaqami wamraykunana kanqa.

¹¹ Chaymi manana mayqanpis ayllunllapakunata, runa masinllapakunamatapis ninqallapanachu: ‘Amitunchikta riqsiyllapa’ nirqa.

Chaqa tukuymiri riqsimanqallapa mana kwintachaypaqla kaqkuna, chaynulla chay kusa runa nishakunamapis.

¹² Nuqami chay mana allinta rurar uchakushanmantaqa pirdunashaq.

Chaynami, manana masqa yarpushaqnachu uchanllapakunapaqqa”.

Chaynumi niran Dyusqa.

¹³ Nishaykillapa: Dyus chay mushuq tratupaq rimarqa, chay punta tratu chaytaqa ikipina dijasha.

Chaynulla chay ikipi kasha chaytaqa, manana ruraraypaqnachu. Chaqa chayqami manana maychu chinqananpaqqa.

9

Jesucristumi mas shumaqta pullachamanchik Dyuswanqa

¹ Kananqa nishaykillapa: Chay punta tratuta ruratinllapaqami, kaq mantakuykuna Dyusta imanü sirbinanllapapaqmapis. Tukuy chaykunataqami ruraqllapa kay pachapi, Dyusta adurananllapa wasipi.

² Dyusta adurananllapa tuldu wasipiqami kaynu karan: Chay punta yaykuna Santu kwartupiqami kayaq bilakunata shachinanllapaq biliru, chaynulla uk misa. Chaypa ananpimi Dyuspa kaq turtillankuna karan.

³ Chay kwartullapimi uk kusala rakta raçhpa warkuraq. Chaypa ikinpiqa karan Kusala Santu Lugar ninllapa chay.

⁴ Chaypimi insinsyuta quntachikunanllapapaq urumanta rurakasha altar karan. Chaynulla chaypiqa karan chay tratuta rurashanllapa, çhurakunanllapa kajun kufri shutiq. Chayqami tukuy ladunta uruwan rurakasha karan. Chay tratuta rurashanllapa kufripiqami Aaronpa bastunnin qawasha karan chay karan. Chaynullami urumanta rurakasha uk jarrapi “maná” shutiq mikuy karan. Chaypiqapismi Israel runakunawan tratuta rurashan ishkay tablalla rumikuna karan. Chaqa chay tablalla rumikunapimi, imakunata rurananllapapaq

tratuta rurar; chay dyis mantakuykunata Dyus iskribishan karan.

⁵ Chay tratuta rurashanllapa kufripa ananpiqami, ish kay ángel kirubin shutiq alayjun kaq chaypa ritratun karan. Chay angelkunaqami intrachimanchik Dyus chaypi nir. Chaynulla chaykunaqami alanwanqa pampayaran, chay uchanllapamanta pirdunaqllapa kufripa kirpananta. Piru kananqami tukuy chaykunapaqqa mana manyaqqa rimaypaqnachu.

⁶ Chaynu tukuy imakuna kamakashana katinga, kurakunaqa waran waran yaykuqllapa Dyusta adurananllapa wasimanqa. Piru chaynu yaykurllapapismi chay punta kwartulaman Dyuspaq ima rurananllapakunata rurananllapapaqqa yaykuqllapa.

⁷ Chay kwartupa ikinlawmpi Kusala Santu Lugar kaq, chaymanqa kurakunapa mantaqninla yaykuq, añupaqqa uk kutila. Piru yaykunapaqgami, animalpa yawarninta apaq uchaymanta pirdunamay ninanpaq. Chaynulla chayllapimi wakin runakuna mana kwintata qukar uchakushanpaqpis chayllata ruraq.

⁸ Tukuy chaykunawanqami Santu Ispirituqa intrachimanchik, chay punta tratullawan karllaraqgashi, Kusala Santu Lugar Dyus tayashanmanqa mana tukuyqa yaykuyta puytingallaparaqchu nir.

⁹ Tukuy kaykunaqami intrachimanchikllapa, ufrindata çhurar animalkunata wanuchir, Dyusta adurashallapamapis chayqa mana yarpuyinchikllapapimapis mas allinpaqqa

tikramayashunllapachu nir.

¹⁰ Chaqa tukuy chaykunaqa mikuyla, upyanapaq ima chaykunala. Chaynulla limpyu kashaq ninapaq kustumrila ima. Tukuy chaykunaqami, Dyus tukuy imata kambyanankaman mantakuykunalari karan.

¹¹ Piru Jesucristuqami shamushana. Kananqami payna Dyuspa kusa allin kurakunapa mantaqnin kuraqa, kay tyimpupi tukuy imamanta shumaqchamaqninchikqa. Chay kurapa mantaqnin unaq syilupi Dyus kayashan Santu lugarman yaykushanqami, kusa mas shumaq mas allin ima. Chaynulla chaytaqami mana runakunachu rurasha.

¹² Jesucristumi mana chibupa, bisirrupa yawarninta îcharchu, yaykuran Dyus kayashan Kusala Santu Lugarmanqa. Ashwan payllami kruspi wanur yawarninta îcharan. Chaynulla uk kutilami tukuy tyimpupaq Kusala Santu Lugarmanqa yaykuran. Chayna nuqanchikkunata tukuy tyimpupaq washamanallapapaq.

¹³ Chiqaptaqami chay turukunapa, chibukunapa yawarnin, chaynulla chay bisirrukunata al-tarpi rupachishanpa uçhpanta runakunapa ananman îchanllapa chayqa, sirbin runakunata shumaqchanapaq waqtanlawlata.

¹⁴ Piru kay chaynu katinga, ðkusa mas pudirniyjun kanqa Jesucristupa yawarninqa! Chaqa payqa michka mana uchayjun karmapis, Santu Ispiritu yanapatinmi Tayta Dyuspa naypanpi wanuran. Chaynu wanurmi, chay tukuy tyimpupaq ucha kaqkunapaqqa pagrakuran. Chaynulla, chay yawarninnami

shumaqchamanchik chay mana allinkunata yarpur rurar wanunamantaqa. Chaynu karnaqa, tukuy tyimpupaqa kawsaq Dyusta sirbinapaq.

¹⁵ Chayraykumi Jesucristuqa wanuranmapis, nuqanchikkunata Dyuswan pullachamanalla-papaq. Chayna mushuq tratuta ruraran, chay punta tratuta rurashanpi uchakusha kashamapis, uchanchikkunamanta pirdunamanallapapaq. Chaynami Dyus tukuyta akrashankunaqa, pay tukuy tyimpupaq imata arnishantaqa aypananllapapaq.

¹⁶ Chayna chay tratuta rurashan kumplikanan-paq, tukuy chaykunapaq yaçhanapaqqami, puntataqa wanuyanqa tratuta rurasha chay.

¹⁷ Chaqa uk tratu rurakashaqami mana sirbinchu, tratuta rurasha chay kawsayatinraqqa. Piru chayqami sirbin tratuta rurasha chay wanushana katin.

¹⁸ Chayraykumi chay punta tratuta rurashan-paqqis, animalpa yawarninkunata içhaqllapa.

¹⁹ Moisesmi tukuy mantakuykunata willar quran, tukuyta runakunata. Chaymanta chupika millwata, isupu shutiq yurata aypar, bisirrupa, chibupa yawarninwan yakuta piçhur, chay iskribikashakunapa ananman içhaq. Chaynulla içhaqpis tukuyta runakunaman.

²⁰ Chaynu içhaqnumi kaynu niran: “Kaymi chay yawar, Dyus tratuta qamkunawan rurashanqa” nir.

²¹ Moisesmi chay yawarkunawan salaran Dyusta adurananllapa tuldu wasitapis. Chaynulla Dyusta payji ninanllapapaq ima kaqkunatapis yawarwan salaran.

22 Mantakuykuna nishannuqami, uk yawarninta îchar wanuq uchanllapakunamanta shumaqchakananpaqqa. Chayna yaqqa tukuy imatapis yawarwan shumaqchaqllapa. Chaymi yawar mana îchakatinga, mana mayqantapis Dyusqa uchankunamanmatapis pirdunar washaqchu.

Jesucristumi uk kutila wanuran uchanchikku-nata ashuchinanpaq

23 Chiqaptaqami tukuy chay animalkunata wanuchir imaqa, Dyusta adurananllapa wasipi kaqkunata shumaqchananllapapaq rurarmapis, unaq syilupi kaqkunamantaqa, yaqqa chaynuta yupayla rurayanllapa. Piru unaq syilupi kaqkunaqa, animalkunata wanuchinamantaqa kusa mas shumaqta munayan.

24 Chaqa Jesucristuqami mana yaykuranchu chay runakuna rurashan Santu kwartumanqa. Chaynulla Santu kwartu rurashanllapaqa, unaq syilupi Santu kwartu yupaylla karan. Chaynu katinmi Jesucristuqa ashwan syiluman yaykusha. Chayna kananqa Dyuspa naypanpi nuqanchikku-narayku mañakunanpaq.

25 Manami ayka kuti imachu wanur yaykuran nuqanchikkunata washamanapaqqa, imanutaq kurakunapa mantaqnin chay Kusala Santu Lugarman aña aña uk kutila yaykuq chaynuqa. Piru chaynu yaykurmapis ukpa yawarnintari îchaq.

26 Chaynu kananpaq kasha katinga, Jesucristuqa ayka kuti dijur wanunanta, tukuy ima rurakashanmanta-pachaqa. Piru kananqami chay tukukanan tyimpu shipchamutinga,

Jesucristuqa rikarimusha uk kutila paylla wanur tukuy tyimpupaqna uchanchikkunamanta pirdunamanallapapaq.

²⁷ Mayqanpismi uk kutila wanun. Chaymantaraqmi imanukashanpaqpis rikar yaçhananllapapaq tyimpuqa kanqa.

²⁸ Chaynumi Jesucristupis uk kutila wanusha achka runakuna uchankunamanta washakananllapapaq. Chaymantaraqmi qashan ishkay kutipaq shamuyanqa, manana qashan wanur tukuyta uchanllapakunamanta washananpaqnachu. Ashwanmi shamunqa payta kasur yaraq chaykunata pullakunanpaqna.

10

¹ Chaqa Moisespa mantakuyninkunaqami, intrachimanalapaq karan chay mushuq tratu kananpaq karan chaypaq. Manami chiqap chay kusa shumaq imachu karan. Chaymi Moisés mantakushanqa, mana mayqantapis chiqapta shumaqchayta puytiranchu, michka kada año Dyusman qimikatinllapamapis.

² Piru chay mantakuykuna chiqapta uchanllapamanta shumaqchakuq kasha katinga, manami mayqanpis uchanpaq yarpur, ufrindapaq çhurar animalkunata wanuchinanllapatanachu.

³ Piru ashwan kaykunataqa kada año ruraranllapa, kusa uchayjun kani nir yarpunanllapalapaq.

⁴ Chaqa turukunapa, chibukunapa yawarninqa, manami uchakunamanta shumaqchakuyta puytiranchu.

⁵ Chayraykumi Jesucristuqa, kay pachaman shamur Dyustaqa kaynu niran:

“Manami imata wanuchinayta, ima ufrindamatapis munankichu.

Ashwanmi uk kwirputa qumashayki.

⁶ Manami imata rupachir, ima ufrindamatapis munankichu uchanllapamanta pirdunanaykipaqa.

⁷ Chaymi niray:

‘Kaypimi kani, imanutaq iskribikashakunapi nin nuqapaq chaynulla.

Qam munashaykita ruranaypaq Dyusniy’ ”.

⁸ Puntataqami nin: “Manami imata rupachir, ima ufrindamatapis munankichu uchanllapamanta pirdunanaykipaqa” nir. Piru chaykunata rurayarqami, chay mantakuykuna nishannullaraq rurayankillapa.

⁹ Chaymantaqami ninpis: “Kaypimi kani munashaykita ruranaypaq” nir. Chaynu nirqami niyan, chay unay rurayashanllapa chaykunataqa ashuchinanpaq. Chaynu ashuchirnaqami, uk mushuqta chaypa lugarninqa çhurananpaq.

¹⁰ Dyusmi uchanchikmanta shumaqchamashanchik, Jesucristo, Dyus munashannullata rurasha katin. Chaqa Dyus munashannuri Jesucristuqa uk kutila paylla wanuran tukuy tyimpupaq.

¹¹ Tukuymi Israelmanta kaq kurakunaqa, waran waran, chaynulla ayka kuti ima chayllata ruran, chay unay rurayashanllapanulla animalkunata wanuchir ima, Dyus uchanllapakunamanta washananllapapaq nir. Piru

tukuy chaykunaqami mana uchakunamanta pirdunakuyta puytinchu.

¹² Piru Jesucristuqami paylla uk kutila wanuran, tukuy tyimpupaq uchanchikllapamanta pirdunamanallapapaq. Chaymantami Dyuspa allilaw qichqanpi taran.

¹³ Chaypimi payqa yarakuyan, Dyusninchik çhiquinqinkunata çhakinpa çhakinman çhuratin binsinankaman.

¹⁴ Chaqa uk kutila wanurmi, tukuy tyimpupaq shumaqcharan chay mayqançhi Dyuspaq shumaqchakanapaq karan chaykunataqa.

¹⁵ Chaykunapaqmi Santu Ispirituqa kaynu nirqa nimanchik:

¹⁶ “Chay tratuta paykunawan rurayshaq chaymanta unaykaqmantaqa, kaynumi kanqa nin Amituykillapaqa:

Mantakuyniykunatami shunqunpi çhurashaq.

Chaynulla yarpuyinpi iskribishaq,
nuqata kasumar kawsananllapapaq.

¹⁷ Chaynami,

manana yarpushaqchu uchankunapaq,
chay mana allinta rurashankunapaqpis” nir.

¹⁸ Chaynumi Jesucristo uchanchikkunamanta pirdunamanallapapaq uk kutila wanushana katinga, mananami allinchi qashan uchanchikkunamanta pirdunamanapaq ufrindata çhuranallapapaqqa.

Kriyishanchiknulla shachinakur ama chiqanchakashunllapachu

¹⁹ Chayraykumi kriyiq masiykuna, kananqa nuqanchikkunaqa kusa allin Dyus tayashan

Kusala Santu Lugarmanqa yaykuyta puyt-inchikllapa, mana imamantapis manchakurchu. Chaqa Jesucristumi nuqanchikkunarayku yawarninmatapis içhasha.

²⁰ Chayna chay mushuq nan bidanchikta qumanchik chaytaqami, Amitunchik kiçhasha chay warkuraq rakta raçhpata llikir. Chaynu nirqami Amitunchikpa kwirpunllapaq niyanchik.

²¹ Jesucristumi Dyuswan pullachamaqninchik kar, Dyuspi tukuy kriyiqkunapaqa mas mantaqnin kurana payqa.

²² Chayraykumi tukuy shunqunchikwan allita yarpukur Dyusmanqa qimikashunllapa, allita paylapi kriyir ima. Chayna shunqunchikpimapis allinkunata yarpur, amana ima mana allinkunata yarpur imachu, kwirpunchikta kusa chuyala yakituwan paqasha yupayna kar qimikashunllapa.

²³ Maydiyapismi Dyuslapi allita kunfyakar, kriyishanchikmantaqa ama chiqanchakashunchu. Chaqa Dyusmi maydiyapis pullanchik kar arnimashanchiktaqa kumplimashun.

²⁴ Imanupismi ukninchikllapa ukninchikllapa animachinakur yanapanakuyta kamashunllapa. Chaynulla ama ima mana allintapis rurarchu llakipanakur ima kawsashunllapa.

²⁵ Amami Amitunchikman tantakar mañakunllapa chaykunamanqa faltashunllapachu, imanutaq wakinkuna chaynu ruranllapa chaykuna yupayqa. Ashwanmi ukninchikllapa ukninchikllapa animachinakushunllapa. Chaqa

Amitunchik shamunanpaq diyaqami êhamuyanna.

²⁶ Jesucristo uchanchikkunamanta washamanapaq wanusha nir yaêchayar, munashanchiklatana rurar uchakushaqa, ¿mayqanna uchanchikkunamantaqa shumaqchamashun? Chaqa Jesucristuqa manana qashanqa wanuyanqachu washamanapaqqa.

²⁷ Ashwanmi chayta rurashaqa, maydiya imanu kanchik nir yaêhamarninchikqa Dyusqa allipla manchaypaqtana kastigar, kusala ratakuq ninamanna itakumashunllapa. Chaqa chaynumi Dyusqa payta êchiqniqkunataqa tukchinqa.

²⁸ Mayqanpis Moisespa mantakuyninmanta chiqanchakasha katin, ishkay manaqa kimsa tistigukuna paypa kuntran rimatinqa, chay runataqa mana llakiparnachu wanuchiqllapa.

²⁹ Chaynu katinqa, ¿manachu qamkunaga kriyinkillapa, chay mayqanpis Dyuspa Wamranta mana kasuqkunataqa mana kastigayanqachu Dyusqa nir? ¿Chaynulla manachu yarpunkillapa Dyuspa Wamranpa yawarnin iêchakashata mana kasuqkunata, Dyuspa llakipakuq Ispiritunta musyar mana munaqkunataqa masta kastigayanqa nir? Chaqa chay yawarwanmi mushuq tratuta rurasha. Chaynulla chay yawarwanmi Dyusqa paypaqna kanapaq tikramashanchik ima.

³⁰ Chaqa Amitunchikqami kaynu niran:
“Nuqami chay mana allinta rurar uchakuqkunataqa

allita rikar yaêchar kastigashaq”.

Chaynullami niranpis:

“Amitunchikmi paypa kaqninkunatapis

allita rikar yaêchanqa” nir.

³¹ ¡Kusa manchaypaq-ari kanqa kawsaq Dyuspa naypanpi ima mana allinkunata rurashanchik-paq rikar yaêhamashaqa!

³² Piru qamkuna yarpuyllapa, imanumi unay puntata Amitunchikpi chayraq kriyirqa qischakar ima shachinakuq ima kankillapa.

³³ Qamkunamanta wakintami musyashuql-lapa. Wakinkunataqami tukuypa naypanpi kusata qischashuqllapa. Nataq wakin-shuypaqa chaynu qischakaqkunapa pullanmi qischakaraykillapa.

³⁴ Qamkunami chay karsilkunapi kaqkunapaq llakiraykillapa. Chaynulla imaykillapata kitashutinllapamapis, aligriyaraykillapa. Chaynuqami karaykillapa syilupi ima kaqkunata aypayankillapa nir yaêchar. Chaqa tukuy chaykunaqami mana tukukanayjunchu.

³⁵ Chayrayku chay kunfyakayashaykillapataqa amami chinqachinkillapachu. Chaqa maydiyaqami ima rurashaykillapapaqqa, imatapis karanta aypankillapa.

³⁶ Qamkunami ama imapaq yarpupakur imachu shachinakur, Dyus munashankunalata rurankillapa. Chayna pay arnishushanllapataqa aypanaykillapapaq.

³⁷ Chaqa iskribikashakunapimi kaynu nin:
 “Kusa shipcha shipchanami chay shamunanpaq kaq shamunanpaqqa.
 Manami tardanqanachu.

³⁸ Mayqanpis allita kriyishanraykulami,
 kusa allinpaq riqsikar kawsanqa.

Piru chay unay kashannulla tikrakatinga,
manami paywanqa aligrichu kashaq” nir.

³⁹ Nuqanchikkunaqami, mana chay wakinkuna yupay unay kashanman tikrakar, paykunalla kastigakaran chaykuna yupaychu kanchikllapa. Piru nuqanchikkuna kriyirla paypi kunfyakaqkunaqa, washakashunllapa.

11

Kriyishanchik

¹ Dyus arnimashanchikta michka mana rikasha karmapis, allita kriyishanchikrayku, chiqapta ay-payashun nir kunfyakanchik.

² Chaynulla kriyir kunfyakashanpaq yaçharmi, Dyusqa unay rukunchikkunataqa kusa shumaqta rikaran.

³ Kriyishanchikllapanu yaçhanchikllapa, Dyusmi imatapis rurayta puytiq kar, rimayninlawan syluta, pachata, chaynulla tukuy ima kaqkunatapis ruraran nir. Chaymi kanan rikayashanchikkunaqa, rurakaran mana rikayta puytiyashanchikkunamanta.

⁴ Kriyishanraykumi Abelqa, Dyusta payji ninnanpaqqa, kusa shumaq uyshitanta wanuchir payjichikuran, kusa mas shumaqta uknin Caïn payjichikushmanmantaqa. Chaymi Dyusqa kusa allin runapaq riqsir, chay ufrindakunapaqqa shumaqta yarpuran. Chaymi Abelqa wanusha katinmapis, yaçhanchik imanumi kusata kriyiran nir.

⁵ Kriyishanraykumi Enoctaqa kawsaqlata Dyusqa aparán. Chaymi mana wanusha katinmapis, manana tariranllapachu. Chaqa Dyusmi apasha karan. Chaynulla Enocpaqqa

kaynu niqllapa: Dyus manaraq apayatingashi, Enocqa Dyustaqa kusa shumaqta yarpuchiran nir.

⁶ Piru manami allinchu Dyuspi mana kriyir, mana shumaqta yarpuchinapaqqa. Chaqa Dyuswan pullachakasha kanapaqqa, kriyiypaq Dyusqa kan nir. Chaynulla payta maskaqqunataqa, kusa shumaq imakunatami quyanqa nir kriyiypaq.

⁷ Kriyishanraykumi Noeta, Dyusqa willaran imami pasayanqa nirmapis. Chaymi payqa kriyir kasur, uk wampuq wasita ruraran ayllunwan pulla washakanapaq. Chaynulla Noeqa kriyiq karmi, tukuy runakunata dijatin wanuranllapa. Nataq pay-shuypaqa Dyuspi kriyishanrayku, shumaqpaq riqsikar washakaran.

⁸ Kriyishanraykumi Abrahamta, Dyus qayatinga, payqa kasur lluqshir riran mayqan pachatachi Dyus irinsyanpaq arnisha karan chayman. Payqami tayashanmantaqa riran, mana mayman riyani nir yacharmapiachu.

⁹ Paymi kriyishanrayku furastiru yupay kawsaran Dyus arnishan pachapiqa. Piru chaypiqami tuldumanta rurakasha wasipi taran. Chaqa Dyus arnishankunapiri allita kriyiran. Chaynullami wamran Isaacwan, willkan Jacobpis taranllapa.

¹⁰ Chaynumi Abrahamqa taran. Chaqa payqami kriyir Dyuspaqqa yarpukuran pay kayashanman apayanqa nir. Chaqa Dyus kayashan kusa shumaq lugartaqami, mana mayqan runa llutakuqpischu rurasha. Ashwan chaytaqami pay paylla Dyusqa rurasha.

11 Kriyishanraykumi Abraham michka rukulana kar, warmin Sara mana wamrakuq katinmapis, Dyus nitin payqa wamrayjunna tikrakan. Chaqa payqami kriyiran Dyus arnishantaqa kumplianqa nir.

12 Chaymi Abrahamqa michka wanunanpaqna kayarmapis, unaq syilupi qullarkuna yupay kusala achka aylluyjunpaq tikrakan. Chaynulla ayllunqami imanutaq mar manyapi aqu kaqmataqa mana yupayta puytinchichu, chaynu karan.

13 Tukuy kay runakunami wanuranllapa, Dyus arnishankunataqa mana ayparlamapischu. Piru Dyuspi kriyishanllaparaykumi arnimashanllapakunaqa maydiyapis kumplikayanqa nir, kusa aligrita yarpuranllapa. Chaymi paykunalla kwintata qukuranllapa, nuqanchikkunaqa kay pachapiqa furastirukuna yupay kanchikllapa nir.

14 Piru chaynuta rimarqami, intrachimanchikllapa paykunaqa uk pachata maskayaranllaparaq tukuy tyimpupaq kawsar tananllapapaq nir.

15 Nataq chay pachanllapamanta yargushan chaypaq yarpuyarllapaqa, chay pachanllapallaman qashan tikrakananllapata.

16 Piru paykunaqami uk kusala shumaq pachata maskayaranllapa, unaq syilupi tananllapapaq chayta. Chayraykumi Dyusqa mana pinqakunchu paykunapa Dyusnin kani niytaqa. Chaqa Dyusqamiri tanan pachapiqa, kusala shumaq wasikunata ima kamkachisha paykunapaqqa.

17-18 Chaymantami Tayta Dyusqa, Abrahamqachu allita payta kasuyanqa nir yaçhanar,

willaran wamran Isaacta ufrindapaq nir wanuchinanpaq. Chaynulla Dyus, Isaacrayku kusa achka aylluyjun kanki nisha katinmapis, Abrahamqami mana kwashayaranchu uklayla wamranta wanuchinanpaqmapis.

¹⁹ Chaqa Abrahamqami kriyiq, wanushakunamatapis Dyusqa qashan kawsachimun nir. Chaymi wamranta wanuchinanpaqna katinga, kriyishanrayku Dyusqa mana chayta rurananta munaranchu. Chaynuqami intrachimanchik, Isaacqa wanushana yupay karmapis kawsamushana nir.

²⁰ Kriyishanraykumi Isaacqa, Jacobwan Esauta bindisiran maydiyaqa imanun kananllapapaq nirmapis.

²¹ Kriyishanraykumi Jacobqa wanunanpaqna karqa, Josipa wamrankunata ukninta ukninta bindisiran. Chaynulla bastunsitunwan pachalaman sintikurmi Dyusta aduraran.

²² Kriyishanraykumi José manaraq wanuyarqa, Israelmanta runakunaqashi maydiyaqa Egipto pachamanta yarqur, Dyus arnishan pachaman riyanaqallapaq nir yaçharanllana. Chaymi wakin aylunkunataqa willaran, rirllapaqa paypa tullunkunamatapis apananllapapaq.

²³ Kriyishanraykumi Moisespa taytankunaqa, Moisés nasitinga kimsa misista pakarla kawsachiran. Chaqa kusala shumaq nasquy wamrituri karan. Chaynulla chay pachapi mantakuq tukuy ullqu wamritukunata wanuchinanllapapaq mantakutinmapis, manami manchakuranllapachu.

²⁴ Chaynulla kriyishanraykumi Moisés byiju runana karqa, mantakuq Faraonpa

warmi wamranpa wamran nikaytaqa mana munaranchu.

²⁵ Ashwanmi payqa, Dyus akrashan runakunawan pulla qischakayta munaran. Chaynulla uk ratulapaq aligriyar ama uchayjun ima kananpaqqami, mana imatapis munayninllamantaqa rurarancho.

²⁶ Piru payqami ashwan yaçharan, maydiyaqa Dyusqa chay runakunamanta uk washakuqta kaçhamuyanqa nir. Chaymi chay Egiptupa iman kaqkunamatapis dijarna, ashwan qischakaymatapis munaran. Chaqa payqari allita yarpuran maydiyaqa Dyus arnishaqa chiqapta kumpulikayanqa nir.

²⁷ Kriyishanraykumi Moisesqa imatapis karanlata rurar Egipto pachamanta yarquran, chay mantakuq piñakuyashanmanmatapis mana manchakurchu. Chaqa Dyusta mana rikarmapis, paypi kriyiran yanapayan nir.

²⁸ Kriyishanraykumi Moisesqa, Pascua fyistata ruraran. Chaymanta kaçhakuran punkunllapata yawarwan salananllapapaq. Chayna Tayta Dyuspa angelnin shamurqa, Israel runakunapa kulaka ullqu wamranllapataqa ama wanuchinanpaqchu.

²⁹ Kriyishanraykumi Israel runakunaqa, chay chupika marpa çaypinta pasaran chaki pachata yupay. Chaymanta Egiptumanta kaqkunapis chayllata pasashaq nir, çhuqar wanuranllapa.

³⁰ Kriyishanraykumi Jericó pwiblupa ridurninpi adubiwan llutakasha pata kaq chaykunaqa limpu rataranllapa. Chayqami

Israelmanta kaqkuna ridurninllapapi syiti diyata marchar ima purishallapa katinna rataran.

³¹ Chaynulla kriyishanraykumi, chay ukwan ukwan punuq warmi Rahab shutiqqa, mana pullanllapachu wanuran Jericó pwiblunllamanta mana kasukuqkunawanqa. Chaqa payqari Israel runakuna uklaw pachapi riparakur puriq chaykunataqa, shumaqta samachisha karan.

³² ¿Imatana masqa nishaq? Tyimpumi faltamayanqa rimanaypaq Gedeonpaq, Baracpaq, Sansonpaq, Jeftipaq, Davidpaq, Samuelpaq, Dyuspa wakin rimaqninkunapaq imamapis.

³³ Tukuy paykunapismi kriyishanllaparayku, çhiqniqninllapapa tayashan pwiblunkunaman yaykuranllapa. Ukkunata rikaranllapa jwiskuna yupay, Dyus arnishanmatapis ayparanllapa, liyunkuna mikunanllapamantapismi washakaranllapa ima.

³⁴ Kusala nina ratakuqpimapis mana ruparanllapachu. Wakinqa ispadakunallawan wanunanpaq karmapis washakaranllapa. Wakinqami mana jwirsayjun karmapis kusa jwirsayjun tikrakanllapa. Kusala jwirsayjun karmi, guerrapimapis uklawmanta kuntraqnin suldadukunamatapis binsiranllapa.

³⁵ Wakin warmikunapa ayllunllapa wanusha katinmapis, Dyus kawsachimutin kawsaqtana pullakuranllapa. Wakinkunatami qischatinllapa llakir mana washakayta munar ima, wanuranllapa maydiyaqa kusa shumaqtana kawsamurqa tayanqallapa nir.

³⁶ Ukkunami burlatinllapa, wipyatinllapa, kad-inakunawan watatinllapa, prisutinllapa ima qischakaranllapa.

³⁷ Wakinkunami rumillawan sitatinllapa wanuran. Wakinkunatami sirruchuwan Çhaypinmanta pititinllapa ima wanuranllapa. Ukkunaqami ispadallawan wanuranllapa. Ukkunaqami uklawmanta uklawman puriranllapa, uyshitapa, chibupa qaranta yakakushala, mana imayjunkuna yupay. Chaynumi llakir ima qischakaranllapa.

³⁸ Chaynu chay mana kriyiqkuna ruratinllapa, michka kay pachapi mana tananllapapaq karmapis, chunllaq lugarkunapi, qaçakunapi, maçhaykunapi, pacha uçhkukunapi ima taranllapa.

³⁹ Chaynu katinllapami, paykunataqa Dyusqa nuçapi allita kriyishaykillapa niran. Piru chaynu nisha katinmapis kay pachapi karllaraqqa, manami mayqanninllapapis tukuytaqa Dyus arnishan chaytaqa ayparanllapachu.

⁴⁰ Piru Dyus imanu kriyinllapa nir yaçharmapismi, nuçanchikkunapaqpis kusala shumaq kanqa niran. Chaynu nisha katinmi maydiyaqa tukuyana paypi kriyiqkunaqa tukuy chay arnimashanchikllapataqa aypayashunllapa.

12

Jesucristulapi kunfyakashunllapa

¹ Tukuy unay runakunami Dyuspi kriyishan-rayku qischakarmapis shachinakuranllapa, maydiyaqa Dyus arnimashanchiktaqa kumplimayashunllapa nir. Chayqami nuçanchikta sirbimanichikllapa, chay paykuna

yupay kar chay arkamaqninchikta, chaynulla chay liyamaqninchikllapa chaykunataqa dijarna, ashwan Dyuslapi kunfyakar shachinakunallapapaq. Chaynu karnaqa, ashwan naypaqman kallpaq yupay, Dyus munashankunalata rurayta yarpushunllapa.

² Nishaykillapapis, Jesucristulata chapar paypi allita kunfyakashunllapa. Chaqa shumaqchamanallapapaqqa kusata qis-chakarmapis shachinakuran. Chaynumi pay yupay qischakarmapis shachinakushunllapa. Chaqa payqami chaynu kruspi wanunanpaq karmapis mana pingakuran. Ashwanmi yačharan chaynu qischakayarmapis, maydiyaga kusata aligriyanqa nir. Chaynulla Dyus mantakuyashanpiqa, allilaw qichqanpina taran.

³ Chayrayku, imanutaq Jesucristo kashanpaq yarpuyllapa. Paytami kusalata qischaranllapa chay uchakuqkuna. Chayrayku amami shaykur disanimakunkillapachu.

⁴ Chaqa gamkunaqa chaynu qischakarmapis manaraqmi wanushaykillapachu, michka chay uchakunawan maqanakuq yupay karmapis.

⁵ Ashwan amami qunqankillapachu wamranna katkillapa Dyus willashutinllapaqa. Chaqa iskribikashakunapimi kaynu nin:

“Wamrituy, Amitunchik kastigashutinllapaqa kuytawkish mana kasutki.

Chaynulla anyashutinpis, amami disanimakunkichu.

⁶ Chaqa Amitunchikqami mayqantapis munayashantaqa kastigan.

Chaynullami wamranna kashaqa, llibachi-manchik ima” nir.

7 Qamkunata mana allinkuna pasashutinlapamapis shachinakuyllapa. Chaqa chayta rurashurllapaqami, Tayta Dyusqa wamrankuna katkillapa munashur chaynuqa rurashuyanllapa. Willamayllapa: ¿Manachu mayqanpis wamranta munar llibachin allinkunata ruray nir?

8 Piru Dyus qamkunata mana wakin wamrankunata yupay kastigashutinllapaqami, qamkuna mana chiqap wamrankuna kar, jwira wamrankuna yupayna kankillapa kanqa.

9 Chaynulla wamra kashallapamaqa, kay pachapi taytanchikkunaqa allinkunata ruray nir llibachimasha rispitaq kanchikllapa. Chaynu katinga, ashwan ¿imapaqna mana kasushun Taytanchik Dyustaqa? Chaqa paymiri kawsanapaq bidanchikta qumanchik.

10 Piru taytanchikkunaqami kay pachapiqa uk ratulapaq kashamapis, pay yarpushannulla llibachimaqninchik allinkunata ruranapaq. Ashwan Dyusninchikqami llibachimanchik nuqanchikpa byinninchikpaq, maydiyaqa imanutaq paymaqa kusala shumaq chaynu kanapaq.

11 Chiqaptaqami ima kastigupis mana allin chu chay ratullaqa. Ashwanmi kusalata nanar llakichimanchik. Piru chaypaq allita intrakarqami, maydiyaqa kusa shumaqta, allinlata rurarna kawsashunllapa.

Kuytawkish Dyus nishanta mana kwintachashallapa

12 Chayraykumi animakur shaykusha makikillapata, qashan jwirsayjunpaq tikrayllapa. Chaynulla chay qunqurikillapa litalla kaqtapis jwirtichayllapa.

13 Chaynulla kusa shumaqta kawsar, dirichula nanta puriq yupayna kayllapa. Chaynuqami chay mana allita kriyitin, çhakinllapa kuju yupay kaqku-naqa, allita kriyirna alliyaq yupay shumaqta kawsananllapaq.

14 Ukkunawanmi shumaqta kawsayta kamayllapa. Chaynulla Dyus munashannulla kawsayllapa. Chaqa Dyus munashanta mana rurar kawsaqqami, Amitunchiktaqa mana rikayta puytingachu.

15 Chayrayku uknikillapa uknikillapa kuytanakuyllapa. Chaqa mana chaynu karqami, imanupiqqa mayqannikillapallaqa Amitunchik llakipashushanllapamanta chiganchakankimanllapa. Chaynulla, kuytawkish qamkunamanta uk qirupa ayaq çhupan winaq yupay mayqanpis katin. Chaqa chaynu karqami, imanutaq chay çhupamaqa ayaq kar mana shumaqchu, chay yupay ukkunata mana allinkunata rurachitin.

16 Amami qamkunamanta mayqannikillapapis ukwan ukwan pununqallapachu, manaqa dasna mayqanwanpis punusha rikaringachu. Chaynulla Amitunchik munashan kusa shumaq ima kaqkunatapis ama disprisyanqachu, imanutaq Esaumaqa * tukuran chaynuqa. Paymi uk mati mikuylapaq kulaka wamra kashanrayku

---

* **12:16** Rikashun Génesis 25.29-34.

irinsyan kaqmatapis qukuran.

¹⁷ Qamkunami yaĉhankillapa, “Chaymanta taytay shumaqchamay” nitinga, taytanqa “Manana imanupis shumaqchashuyta puytinichu” niran. Chayna kusalata waqatinmapis, chay pasashanpaqqa manana imatapis rurayta puytiranllapanachu.

¹⁸ Qamkunami unay punta tratupi Israel runakuna yupayqa, Dyusman mana qimikashaykillapachu. Paykunaqami qimikaran sirkaman. Chaypimi karan nina ratakuq, tutaparaq, puktay, kusa jwirti wayra ima.

¹⁹ Manami uyaraykillapapischu trumpitakunata, Dyuspa rimayninkunatapis. Piru chay uyaqkunaqami, rugakuranllapa amana masqa willananllapapaqchu.

²⁰ Chaqa manari agwantayta puytiranllapachu kay mantakuykunawanqa. Chaqa kaynumi niq: “Mayqan chay sirkapi ĉhakinta sarukuchiqaqa, rumillawan, manaqa lansawan, wanuchikanqa michka uk animal katinmapis” nir.

²¹ Kusa mana yaĉhakuypaqmi karan chay rikashankunamapis. Chaqa pay Moisesllari kaynu niq: “Manchakurmi chukchukyayani” nir.

²² Ashwan qamkunaqami, mushuq tratuwanna kar, chay qaqa Sión shutiqmanmapis qimikashaykillapa. Chaqa chaypimi kawsaq Dyuspa pwiblunmapis. Chay pwiblunqami syilupi Jerusalén. Chaypiqami chiqapla achka angelkuna Dyusta alabanallapapaq tantakasha.

²³ Chaynulla ĉharaykillapapis Dyuspa munashan wamrankuna syilupi tantakashanman.

Chaypimi Dyuspa wamran kaqkunapa shuttinga iskribikasha. Qamkunami qimikashaykillapa Dyusman, chay tukuypa jwisninman, chaynulla tukuy chay kusa allin runakuna shumaqchakashakuna kayan chayman.

²⁴ Jesucristumanpismi chashaykillapa, chay mushuq tratuta rurashanrayku. Chay yawarninwanmi uchanchikmanta paqamashanchikllapa. Chay yawarninmi, Abelpa yawarninmanmatapis kusa mas shumaq karan.

²⁵ Chayraykumi kuytakankillapa. Imanupiqakish chay willamaqninchikta mana kasuq yupay tukutkillapa. Chaqa Dyus, mana kasukuqkunata qayar kay pachapi willatinllapami mana kasurqa, mana mayman alsakaytapis puytiranllapachu. Chaynu katinga nuqanchikkunamaqa syilumanta-pacha willamashallapa mana kasurqa, maymannari alsakashunllapa.

²⁶ Chay tyimpuqami, Dyusqa rimatinla pachamapis kusata kuyuran. Piru kananqami nin: “Qashanmi nuqaqa kuyuchishaq mana pachalatachu. Ashwanmi syilumatapis kuyuchishaq” nir.

²⁷ Chaynu “Qashan” nirqami, intrachimanchik chay tukuy kuyuq chaykunataqa, limpu chinqachiyanqa nir. Piru chay mana kuyuq chayqami, mana chinqanqachu.

²⁸ Dyus chay mantakuyashan pachaman apamayanchik chayqami, mana kuyunqachu. Chaymi chaypaq payji niypaq Dyusta. Paytami adurashunllapa kusala rispituwan, imanutaq payta shumaqta yarpuchishannulla.

29 Chaqa Dyusninchikqami, imanutaq nina-maqa tukuyta limpu rupachin chay yupay.

13

Imanumi Dyusta shumaqta yarpuchishunllapa

¹ Qamkunaqami kriyiq masiykuna, maydiyapis waran waran uknikillapa uknikillapa llakipanakur kawsankillapa.

² Chaynulla amami qunqarchu, mayqantapis wasikillapaman çhatinqa, shumaqta samachinkillapa ima. Chaqa chaynumiri wakinkunamaqa mana yaçar, angelkunata ashwan samachiranllapa.

³ Yarpunkillapami prisukunata, qamkunapis paykunawan prisu kankimanllapa yupay. Yarpunkillapapismi chay qischakaqkunapaq, qamkunapis paykunawan qischakayankimanllapa yupay.

⁴ Tukuy runa kar, warmi kar, masayjunna karqa, kusalata rispitanakur masanllapalawan kawsanqallapa. Chaqa Dyusmi, chay runa kar, manaqa warmi masayjunna karmapis ukwan ukwan punuqkunata, chaynulla mayqan manaraq masayjun karpis pakaplla punuqkunatapis rikar kastiganqa.

⁵ Amami qillaylataqa munankillapachu. Imayki kaqwanqami kuntintakayllapana. Chaqa Dyusqami kaynu niran:

“Manami qamlata دچار qunqashaykichu” nir.

⁶ Chaymi Tayta Dyus imakunawanpis yanapamanchik nir kunfyakar, kaynu niyta puytinchik:

“Amituy yanapamatinmi, mana mayqantapis manchanichu.

¿Imatana runa masiyqa ruramanqa?” nir.

⁷ Yarpuyllapa chay runakuna yanapar Dyuspa rimayninta yaĉhachishuqkunapi. Chaynulla yarpuyllapa paykunaqa imanumi kawsayarllapaqa karan nirpis. Chayna imanutaq paykuna kriyiqllapa, chaynulla qamkunapis kayllapa.

⁸ Jesucristumi paylla, quya, kanan, chaynulla tukuy tyimpupaq.

⁹ Amami qamkunaqa dijakankillapachu riqchaq yaĉhachikuykunata, chaynulla imakunalata mikur washakashunllapa nir yaĉhachishunanllapapaqqa. Ashwan allinqami tukuy shunqunchikwan Dyusninchik munamashanchiklapi kriyinallapapaq, chay mikuylapaq yaĉhachikushanllapakunamantaqa. Chaqa manami yaqqa sirbishachu chay mikuylapaq yaĉhachikushanllapakunaqa.

¹⁰ Jesucristo kruspi wanushanrayku, Tayta Dyus llakipar pirdunamanchikllapa. Jesucristo wanusha katin nuqanchikkuna manana animalkunata wanuchirnachu, Tayta Dyusta sirbinchikllapa. Chayrayku chay naypaq kurakuna manana puytinllapanachu animalkunata wanuchir Tayta Dyusta shumaqta yarpuchiya.

¹¹ Chaqa chay kurakunapa mantaqningami animalpa yawarninta apan kusala Santu kwartu-manqa, uk ufrinda yupayna katin uchanllapaku-namanta washakananllapapaq. Piru chay an-

imalkunapa kwirpuntaqami, chay pwibluman-taqa waqtapi rupachinllapa.

¹² Chaynullami Jesustapis qischar ima, pwiblumanta waqtapi wanuchiranllapa. Chayna yawarninwan runakunata shumaq allinpaqna tikrananpaq.

¹³ Chayrayku, imanutaq paymataqa mana kwintachar uklawman itakuranllapa, chaynulla nuqanchikkunatapis mana kwintachamashalla-paqa, paywanna kayta yarpushunllapa.

¹⁴ Chaqa kay pachapiqami, nuqanchikkuna-paqaqqa mana tukuy tyimpupaq uk pwibluqa kanchu. Chaymi chay tukuy tyimpupaq shumaq pwiblu kaqman chanapaq yarpushunllapa.

¹⁵ Chaynami Jesusrayku maydiyapis Dyusta alabashunllapa. Kay alabayashanchikqami, imalataqa ufrinda nir wanuchiyanchik chay yu-pay kanqa. ¡Alabaypaqllapari shiminchikllapawan!

¹⁶ Amami qunqankillapachu allinkunalata ru-raytaqa, chaynulla imayki kaqlawan ukkunata yanapaytaqa. Chaqa tukuy kaykunami, ufrindi-takuna Dyusta kusa shumaqta yarpuchir aligriy-achiqqa kanqa.

¹⁷ Dyuspa rimayninta yaçhachishuqllapa runakunatami kasunkillapa. Chaqa paykunaqami rikar kuytashuyanllapa, maydiyaqa imata rurashaypaqpis Dyus rikar yaçhamayanqallapa nir. Chayraykumi paykunata aligriyachinaykillapapaqqa, imatapis allin kaqkunatalata rurayllapa. Piru pinqaypaq imakunata ruratkillapaqami, kwashallana kawsanqallapa.

¹⁸ Nuqakunapaq Dyusman mañakunkillapa.

Chaqa nuqakunaqami qamkunapaq kusa allinlata yarpur kawsanillapa. Chaymi imapipis allinkaqla kayta yarpunillapa.

¹⁹ Chaynulla mañakunkillapapismi, mana tarchu shamur watukushunayllapapaq.

Tukukanantami saludakun

²⁰⁻²¹ Shumaqta kawsachikuq Dyusninchikmi, qamkunatapis shumaqchashunqallapa imapipis. Chayna pay munashanta ruranaykillapapaq. Chaqa Amitunchik Jesucristo wanutinmi, yawarninwanna mushuq tratuta ruraran, tukuy tyimpuna pullachamanallapapaq. Chaymanta qashan kawsachimuran. Chayraykumi kananqa nuqanchikkuna uyshitankuna yupay kashana, kusa shumaqta michiq yupayna kuytamanchik. Chaynami Jesucristutaqa, tukuy tyimpupaqna alabashunllapa. ¡Chaynumi kanqa!

²² Kriyiq masiykuna, imanupiqaçhi qamkunata anyaq yupay kaykunata willashunillapa. Piru animachishunayllapapaqmi kayta iskribimuni qamkunamanqa.

²³ Qamkuna yaçhanaykillapapaqmi nishunillapapis, kriyiq masinchik Timoteo prisu kashanmanta yarqushana nir. Chayna daskaqla çhamutinqami, nuqa watukushuqllapa shamurqa, pullay apamushaq.

²⁴ Dyuspa tukuy allin kaqninkunata, chaynulla paypa rimayninta yaçhachishuqllapakunatami, willankillapa saluduta kaçhamunillapa nir. Chaynulla chay Italiamanta kaq kriyiq masinchikllapakunapismi, qamkunapaq saluduta kaçhamunllapa.

²⁵ Chaymi Taytanchikllapa Dyusman mañakuni
kusalata llakipar yanapashunanllapapaq.
Chaynumi kanqa.

Mushuq Testamento
New Testament in Quechua, Lambayeque
(PE:quf:Quechua, Lambayeque)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Quechua, Lambayeque

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Quechua, Lambayeque [quf], Peru

Copyright Information

© 2008, Bible League International. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Quechua, Lambayeque

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 30 Dec 2021

05704580-9dc6-511f-8a91-aead14f3eb5a